

روزنامه سیاسی، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران
شنبه ۲۴ شهریور ۱۴۰۳ - ۱۰ ربیع‌الاول ۱۴۴۶
سال بیست‌وششم - شماره ۷۱۱۷ - ۱۶ صفحه
قیمت: ۵۰۰۰ تومان

سر مقاله

معادله سلطه فناوریانه

مطالعه تاریخ پانصدساله اخیر نشان می‌دهد، یکی از مهم‌ترین پیشران‌های توسعه نفوذ و قدرت استعمار گران، دانش و به‌ویژه فناوری بوده است. توسعه در یانسوردی نون مسیر ورود غربیان به سرزمین‌های دیگر را هموار کرد، ماشین چاپ اندیشه غرب را به جهان بسط داد، تسلیحات گرم، سلطه نظامی آنها را بر اقصی‌نقاط عالم گسترش داد و فناوری‌های دیگر، غرب را قدرت برتر اقتصادی و سیاسی دنیا کرد. در ادوار اخیر فناوری‌های ارتباطی و اطلاعاتی همین نقش را ایفا کرده و عملاً مرزهای سیاسی و استقلال ملت‌ها را کمرنگ کرده است.

روشن است که توسعه فناوری هم منافع صاحبان آن را فراهم آورده و هم برتری نسبی خاصی برای آنان ایجاد کرده است. بسیاری از صاحب‌نظران معتقدند که مسیر علمی عملاً در جهتی حرکت می‌کند که صاحبان فعلی قدرت علمی در دنیا می‌خواهند و سرمایه‌گذاری‌های آنان عملاً در حوزه‌هایی که به منافع خاص آنها نزدیک‌تر است، رخ می‌دهد. از طرفی نگاه غرب به مقوله فناوری‌های راهبردی، همواره انحصاری بوده و غربیان تلاش کرده‌اند با ابزارهای مختلف مانع از پایان این انحصار شوند.

مثال بارز این انحصار طلبی را می‌توان در محاکمه و اعدام آقاو خانم‌روزنبرگ در یکی از جنجالی‌ترین محاکمات تاریخ جنگ سرد مشاهده کرد. ماجرا از این قرار بود که از این خانم و آقاگناه ناپخشودنی سر زده بود و یکه‌گازی انمی آمریکا در جهان را پایان داده بودند. دولت آمریکا این زن و شوهر کمونیست را متهم کرد که فرمول سلاح انمی را در اختیار شوروی قرار داده‌اند و سبب شده‌اند که سلاحي که مزیت آمریکا در جنگ سرد بود، دست اغیار بیفتد. بعدها امریکایی‌ها از طریق معاهداتی همچون NPT تلاش کردند که در بازار سلاح انمی «دست زیاد نشود» و یکی از ابزارهای رسانهای غربی‌ها برای توجیه این انحصار طلبی علمی همیشه ترساندن مردم جهان از افتادن سلاح انمی در دست گروه‌های تروریستی بوده است.

ساختار پیشرفت‌های فناوریانه خصوصاً در فناوری‌های برتر و راهبردی، عمدتاً بر این منوال بوده است که پیشران‌های اصلی جهت‌دهی به تحقیقات و سرمایه‌گذاری بر اساس اهداف و نیازهای نظام سرمایه‌داری غربی بوده و با جذب نخبگان از سراسر دنیا، عملاً مانع ایجاد قطب‌های مستقل با گریز از مرکز علمی در کشورهای پیرامون شده‌اند. همچنین در جاهایی که این انحصار به دلیلی در معرض خطر قرار گرفته است از طریق معاهدات و کنوانسیون‌ها آن را در مدار خاصی محدود کرده‌اند. به‌عنوان نمونه فناوری‌های ارتباطی و اطلاعاتی همچون فضای مجازی و نیز هوش مصنوعی در همین چارچوب قابل ارزیابی است. اما در موضوع فضای مجازی، کشورهای غربی با هر ابزاری اراده خود را بر سسکو (پلت‌فرم)‌های اصلی حاکم می‌کنند، اما شبکه‌های فراملی غربی خارج از اراده دولت‌های غیر غربی به‌احرائی امکان توسعه می‌یابد. در مورد استارلینک می‌توان دید که چگونه به‌سادگی پروتکل‌های اتحادیه بین‌المللی مخابرات (ITU) را دور می‌زند و حق حاکمیت کشورهای غیر غربی را نقض می‌کند. در خصوص هوش مصنوعی هم اگر غرب احساس کند قدرت رقابتی جدی در حال شکل‌گیری است یا ابزار مختلف آن را مهار خواهد کرد.

حال در برابر این سلطه جهت‌دار فناوریانه چه باید کرد؟ پیشنهاد برخی مقهور و تسلیم شدن و پذیرفتن انفعالی آن است. رهبر معظم انقلاب‌اسلامی سال‌ها پیش در مورد این نگاه می‌فرمایند: «این استدلال از چوون دشمن پیشرفت می‌کند، پس ما بیاییم هر مانعی را از جلو راهش برداریم، منطقی نیست. این مانع، علی‌العجاله مانع است. مثل این است که دشمن تا مرزهای ما پیش آمده، آن‌وقت بیگوییم، ما که نمی‌توانیم بیشتر از دو ساعت مقاومت کنیم، پس برویم، نه!» این دو ساعت را مقاومت کنید، شاید پیروز شدید، این چه حرفی است؟! باید ظرفیت‌های دانشی و فناوریانه خودی را برتری داد و موازنه فعلی را - که به سبب طرف مقابل تثبیت‌شده - بر هم زد. در جاهایی - به‌ویژه در لبه فناوری‌های نو - لازم است سرمایه‌گذاری‌های خاصی رخ دهد تا پیش از آنکه جریان اصلی قدرت بر آن مناسبات جهت‌دار خود را حاکم کند، رشد شتابناکی صورت گیرد و مانع از شکل‌گیری انحصاری جدید شود. قدرت دیپلماتیک هم باید به کمک آید تا هم انتلافی از کشورهای غیر غربی در همکاری‌های فناوریانه شکل گیرد و هم مسیر تحمیل معاهدات ظالمانه احتمالی برای تحدید پیشرفت کشورهای مستقل مسدود شود. فرصت زیادی برای تغییر این معادله تحمیلی نداریم، چنانکه مسولاً امیرالمؤمنین (ع) می‌فرماید: «فُرِيتَ الْهَيْبَةُ بِالْخَيْبَةِ، وَ الْخَيْاءُ بِالْجُرْأَنِ؛ وَ الْفُرْصَةُ تَهْمُرُ الشَّخْلَابَ فَاتَّهَرَّ وَ اقْرَضْ الْخَيْرَ. ترس قرین نومیدی است و شرم، موجب محرومی است و فرصت می‌گذرد، چوآن که ابرها می‌گذرد، پس فرصت‌های نیکو را غنیمت شمرید.»

وفاق با همسایگان علیه صهیونیست‌ها

● جعفر برزگر | خبرنگار گروه سیاسی

رئیس‌جمهور در سفری تاریخی به عراق که نخستین سفر خارجی او بود به ۶ شهر این کشور سفر کرد و در آخرین سفر در بصره گفت اگر کشورهای اسلامی با هر باور و اعتقادی باهم برادری کنند و توافق داشته باشند اسرانیل نمی‌تواند مسلمانان را قتل عام کند | صفحه ۲

تهران - بغداد در مسیر جدید مبادلات اقتصادی

● وحید عظیم‌نیا | دبیر گروه اقتصادی | صفحه ۴

▼ سفر سه‌روزه به شش شهر عراق، تاریخی بود. از شمال در اقلیم تا جنوب در بصره و نماد برادری میان ملت ایران و عراق در سفر به شهرهای مذهبی نمود کاملی یافت | راست‌چین

انرژی دانش‌آموزان در مدارس با «رقابت» هدر می‌رود

● مهساگردینی | خبرنگار گروه اجتماعی

رضوان حکیم‌زاده، معاون جدید آموزش ابتدایی آموزش و پرورش در گفت‌وگو با «جوان»، ما اگر بخواهیم در میان محصلان، موقعیتی ایجاد کنیم قطعاً باید روی مهارت‌آموزی و رویکرد کسب شایستگی‌هایشان تمرکز کنیم و نه حفظ کردن یک‌سری اطلاعات در ذهن‌شان. اگر اینها در برنامه‌های درسی ما وارد نشود، خصوصاً در دوره ابتدایی (که رویکرد تلفیقی و پروژه‌محور دارد و حجم محفوظات کم است)، نتایج بهتری خواهیم گرفت. مهم است که دانش‌آموزان در دوران تحصیل خود، ویژگی‌ها و مهارت‌هایی را کسب کنند تا بتوانند در زندگی شخصی‌شان موفق باشند. بسیاری از آسیب‌هایی

پاداشی که تقسیم کردند

مرام پهلوانی قهرمانان والیبال نشسته

فریدون حسن | دبیر گروه ورزشی
جهان، والیبال نشسته را با نام ایران می‌شناسد، طبیعی هم هست، کسب ۱۶ عنوان قهرمانی و مدال طلا در مسابقات پارالمپیک و جهانی و کلکسیون از افتخارات ۴۱ ساله و جهانی دیگر که در مجموع می‌شود ۳۲ طلا و ۲ نقره و ۲ برنز، همه را در والیبال نشسته متوجه کشور ایران می‌کند.

حال این قهرمانان بدون رقیب در جهان، کار کزیبایی دیگر انجام داده‌اند که باعث می‌شود پیشتر از قبل به وجودشان افتخار کنیم. اینکه پاداش آخرین موفقیت‌شان را بین هم تقسیم کردند، این را صادق بیگدلی کاپیتان تیم ملی می‌گوید، از روزی که پیش از اعزام به پاریس با

هم قرار گذاشتند که هر مدالی که کسب شود و هر پاداشی که گرفتند بین ۱۶ نفر تقسیم شود، یعنی بین تمام اعضای تیم حتی آنها که در مرحله آخر اردو از ترکیب تیم خط خوردند. پیش از اعزام تیم، چهار نفر خط خوردند و حالا بچه‌های تیم طلایی پارالمپیک پاریس برابر همان قول و قرار که گذاشتند می‌خواهند پاداش را بین همه تقسیم کنند، چرا که معتقدند همه تا آخرین لحظه تلاش کردند و در این موفقیت بزرگ سهیم هستند. اما یک نکته قابل‌تأمل در این ماجرا وجود دارد که پاداش موفقیت‌های تیمی نصف پاداش مدال آوری‌های انفرادی است. ولی بارین هم تقسیم کردند. این را صادق بیگدلی کاپیتان تیم ملی می‌گوید، از روزی که پیش از اعزام به پاریس با

یادداشت فرهنگی

جواد محرمی | دبیر گروه فرهنگی

ای‌کاش رسانه ملی کمی بیشتر «مکت» کند!

در برنامه «مکت» به سبک زندگی قسطی پرداخته می‌شود. سبک این‌ها بخر و بعد پرداخت کن. جالب است که رسانه ملی با ساخت برنامه‌ای چون «مکت» به روشنگری درباره توسعه چنین اقتصادی در کشور می‌پردازد، اما طنز تلخ ماجرا اینجاست که در دست پس از پایان برنامه مکت آگهی‌های تبلیغاتی رسانه ملی در رویکردی کاملاً متناقض و متضاد با پیام برنامه قبلی شروع به تبلیغات پر حجم با محتوای «قسطی بخر» و «مروز بخر، فردا پرداخت کن» می‌کند و معلوم نیست مخاطب بیچاره قرار است این تناقض را چگونه در ذهن خود همب کند | صفحه ۱۶

یادداشت حوادث

حسین فصیحی | دبیر گروه حوادث

تکرار حمله تروریستی به مرزبانان

تأمین امنیت استان یهناور سیستان و بلوچستان همواره با معضلات مهمی مواجه است. فعال بودن گروهک‌های تکفیری و باندهای مواد مخدر در همسایگان شرقی کشور و حمایت‌های بیرونی از این گروهک‌ها منجر به دامنه‌دار بودن بروز ناامنی در این استان می‌شود، بنابراین وقتی دست معاندان به پایتخت نرسد، بدیهی است پاسگاه‌های مرزی، خودروهای گشت پلیس و کلاسترهای هدف گروهک‌ها قرار گیرند، از همین رو اشرار مسلح و معاندان به شیوه‌های مختلف تلاش می‌کنند با حمله به کانون‌های تأمین امنیت دامنه ناامنی را به این شیوه گسترش دهند | صفحه ۱۴

در دیدار با احمدیان

پوتین: از مسیر مواصلاتی ایران حمایت می‌کنیم

رئیس‌جمهور روسیه در دیدار با دبیر شورای عالی امنیت ملی ایران، روسیه منتظر سفر جداگانه رئیس‌جمهور ایران برای امضای توافق‌نامه جدید مشارکت راهبردی است | صفحه ۶

دیکتاتورهای حقیر خبر جعلی ساز!

تحلیلی بر نامه فائزه هاشمی از درون زندان
که او را بر سر دوراهی نشانده است

مریم شاهدهی

نامه فائزه هاشمی که آن را ۲۱ شهریورماه از درون زندان منتشر کرد و در آن نوشت که دیگر «مشاهداتم در زندان حالم را از هر میاز زده‌ای به‌هم می‌زند، مانده‌ام بر سر دوراهی» از چند جهت بسیار مهم است. هر چند او سعی کرده در همان جمله آغازین نامه با انتساب پرسشی به یک آدم فرضی، پاسخ دهد که از مواضعش کوتاه نیامده است اما اگر نوعی کوتاه آمدن و پشیمانی در سراسر نامه و محتوای آن مشهود نبود، نیازی هم به این تأکید در آغاز نامه نبود! با این حال اینکه فرض کنیم فائزه، نامه را با هدف آزادی از زندان و یخشوده‌شدن نوشته اما مغرورانه در آن همچنان بر دیکتاتوری در حاکمیت اصرار کرده، چندان قابل‌تأیید نیست، اما نامه او اثباتی بر چند دهه اظهارات دادستان‌ها و مسئولان نظام است که بر ماهیت ضداخلاقی و دروغین برخی زندانیان به‌اصطلاح سیاسی که عمدتاً با دلایل امنیتی دستگیر می‌شوند، اصرار دارند. عصبانیت گسترده شبکه‌های فارسی‌زبان خارجی از این نامه نیز نشان می‌دهد آنان هم رویکرد نامه را علیه زندانیان امنیتی دیده‌اند. اینکه یک زندانی مشهور و مغرور بگوید اکثر خبرهایی که از درون زندان به بیرون می‌آید «خبرسازی از طریق انتشار اخبار مبالغه‌آمیز و تادرس» است، با این زندانیان نشان داده‌اند «طبیعی توخالی و دیکتاتورهای حقیری بیش نیستند» یک گزارش مستند علیه چند دهه خبرسازی بی‌بی‌سی و باقی خبرپراکنان از وضعیت زندان‌های ایران است. به‌تازگی صادق زیباکلام نیز که از زندان برای ادامه معالجه بیرون آمد، زندان‌های فعلی را در نسبت با زندان‌های قبل از انقلاب، به‌هتل پنج‌ستاره تشبیه کرد، چیزی که فائزه نیز در گزارش خبرسازی دروغ از داخل تلویحاً بر آن صحنه گذاشته است. فائزه هاشمی به‌تازگی نامه‌ای را از درون زندان منتشر کرد که ابعاد مهمی از وضعیت روحیه زندانیان امنیتی را بازگو می‌کند: «در این زندان آموختم که در کنار حقیقت بودن حتی در زندان و بین مبارزین راه آزادی هزینه گرانی دارد. در این زندان بیشتر آموختم تنها راه رسیدن به آزادی و عدالت و برقراری یک حکمرانی خوب، اصلاحات و به ویژه اصلاحات ساختاری است.»

شاید جمله آخر نامه فائزه را بتوان رویکردی تلقی کرد که در بیشتر اصلاح‌طلبان معتدل و پشیمان از ددرویی‌های گذشته و اصلاح‌طلبان معروف با نامه «روزنه‌گشا» دیده‌ایم و بی‌شک باید این را نوعی پشیمانی در رفتار فائزه تلقی کرد که به‌جای پیشبرد آرمان‌هایش در قالب اصلاحات، به شکلی دیگر عمل کرده است و حالا خود را در محاصره هم‌بندی‌هایی می‌بیند که «دیکتاتورهای حقیری» بیش نیستند و فائزه حتی می‌ترسد که به دست آنان کشته شود! بالاخره زبان سرخ سر سبز می‌دهد بر باد! دختر عمومیم که به تعبیر خواب‌بازش باور جدی دارد، چندی پیش در خواب دیده که در زندان توسط هم‌بندی‌ها کشته می‌شوم. اما گفتن بود، خود دانید!»

حالا اینکه ذکر این خواب نیز آیا در خواستی از رئیس‌جمهور جدید است که چانه‌زنی برای آزادی او را فراهم کند یا نه بر ما معلوم نیست ولی چنین شواهدی را در خود دارد. | بقیه در صفحه ۱۶

آگهی مناقصه شماره ۴۰۳/۱۹

مدیریت مخابرات منطقه لرستان در نظر دارد اجرای آگهی‌های فتهت
نهر معمولان را از طریق مناقصه عمومی اگذار نماید. متقاضیان شرکت در مناقصه می‌توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر به آگهی مناقصه در سایت های شرکت مخابرات ایران به آدرس www.tclair.ir یا مخابرات منطقه لرستان به آدرس LO.Tclair.ir مراجعه و یا با شماره تلفن ۰۶۶- ۲۳۲۳۱۰۰۴ تماس حاصل نمایند.

مخابرات منطقه لرستان

سازمان آگهی‌های روزنامه جوان

تلفنی آگهی می‌پذیرد

۸۸۵۴۵۴۸۸